

ВИВЧЕННЯ СПРИЙНЯТТЯ БАД КІНЦЕВИМ СПОЖИВАЧЕМ

Білецька О.С.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

olkabeletska@gmail.com

В останні роки розширення асортименту українських аптек відбувається не тільки за рахунок збільшення переліку найменувань генеричних лікарських засобів, а й за рахунок включення в нього інших товарів, що стосуються здоров'я людей. До них, зокрема, відносяться біологічно активні добавки (БАД) або ж дієтичні добавки. БАДи – це концентрати натуральних або ідентичних натуральним біологічно активних речовин, призначені для безпосереднього прийому або введення до складу харчових продуктів з метою збагачення раціону харчування людини окремими біологічно активними речовинами або їх комплексами. Виробляють їх з рослинної, мінеральної, тваринної сировини хімічними або біотехнологічними способами.

Швидке зростання кількості БАД і масштаби їх споживання сприймаються фахівцями і споживачами по-різному. Оскільки основна маса населення мало інформована про даний вид товару, більшість не звертає уваги чи це лікарський засіб чи дієтична добавка.

Метою нашої роботи було вивчення сприйняття біологічно активних добавок споживачами.

Дослідження проводилося з використанням методу опитування. В опитуванні прийняли участь 95 респондентів. З них 62,7% жінок, решта 37,3% чоловіки. За віком 15,7% респондентів були молодші за 20 років, 74,5% опитаних віком від 21 до 40 років, решта 9,8% – віком понад 40 років. Дві третини опитаних проживає в місті, третина – в сільській місцевості. Близько 20% опитаних мали відношення до медицини чи фармації. За власною оцінкою більшість респондентів (64,7%) мають

середній рівень достатку, 19,6 – високий, а 15,7% – мінімальний. Таким чином, більшу кількість респондентів складають жінки у віці від 21 до 40 років з середнім рівнем достатку, які проживають у місті.

Одним з основних завдань дослідження було з'ясування того, чи розрізняють споживачі дієтичні добавки та лікарські засоби. Опитування показало, що 54,9% респондентів не відносять дієтичні добавки до лікарських засобів, серед опитаних жінок цей показник вищий – 71,4%.

Більше половини респондентів 53% не купують БАД взагалі, 45,1% – використовують їх час від часу і тільки 1,9% стверджують що вони постійно вживають БАД.

Майже половина респондентів (47%) купують дієтичні добавки в аптеці. Щодо мотивів вибору дієтичних добавок – 47% опитаних прислухаються до рекомендації лікаря 33,3% – приймають БАДи за порадою родичів, 9,9% довіряють стороннім людям, які вже приймали БАДи. Є серед респондентів і такі (10%), що нікому не довіряють.

Щодо оцінки ефективності дієтичних добавок споживачами, думки розподілились наступним чином: 19,6% впевнені в їх ефективності з власного досвіду; 16,7% власного досвіду не мають, але чули від знайомих про ефективність БАД; 33,3% виказали сумніви щодо ефективності біологічних добавок при профілактиці захворювань, 17,6% опитаних впевнені, що ні одну хворобу попередити не можна, решта 13,7% не змогли визначитися з відповіддю.

Використовують БАД як додатковій засіб терапії 47% опитаних, як засіб профілактики захворювань – 27,5%, а 5,9% – як основний засіб лікування. Утримались від відповіді 19,6% респондентів.

Найчастіше використовують БАД для вітамінотерапії – 49% респондентів, та 39,2% – для підвищення імунітету.

При оцінці особистого досвіду прийому БАД наявність ефекту відзначили 30,6% респондентів, 47,2% стверджують про частковий ефект, у решти 22,2% ефекту не було.

Витрати, які можуть собі дозволити споживачі на придбання дієтичних добавок наступні: 60,8% респондентів готові витратити не більше 100 грн. в місяць; 29,4% від 100 до 200 грн.; 2% опитаних більше 200 грн.; 7,8% утримались від відповіді. Критерієм якості для половини опитаних є особистий досвід прийому БАД. Вибираючи виробника БАД, 60,8% опитаних вважають що найбільш якісні і ефективні біологічні добавки виготовляють у Франції, Німеччині та інших країнах Європи.

За допомогою отриманих результатів дослідження було вивчено інформованість населення про біологічні добавки, їхнє ставлення до даного продукту.

Висновок. Основною проблемою використання БАД є доцільність їх вживання. Оскільки БАД можна придбати без рецепта лікаря, більше половини респондентів приймають рішення про використання цих продуктів самостійно.

Дослідження показало, що не всі респонденти розрізняють дієтичні добавки і лікарські засоби. Так, тільки 54,9% респондентів не відносять дієтичні добавки до лікарських засобів, серед жінок цей показник вищий за 70%. Найчастіше опитані використовують БАД для вітамінотерапії та для підвищення імунітету. Незважаючи на те, що у законодавстві є заборона про декларування лікувальної дії для БАД частина опитаних (близько 6%) використовує їх як основний засіб лікування, а половина опитаних – як додатковий засіб терапії. Все це свідчить про необхідність роз'яснювальної роботи серед споживачів з боку фахівців системи охорони здоров'я.